

Laahâ

säämi kielâlaavâ muttemist

Ovdâskode miärádâs miäldásávt
komettuvvoo säämi kielâlaavâ (1086/2003) 3 § 2 saje,
muttojuh 2 § 1 moomeent, 6 § 1 moomeent, 8 § 3 moomeent, 14 § 2 já 3 moomeent, 16 já 17
§, 20 § 1 moomeent, 22 § 2 moomeent, 23 §, 25 § 1 já 2 moomeent sehe 31 já 32 §,
tagarin ko tain lii 2 § 1 moomeent laavâst 1340/2014, sehe
lasettuvvoo 11 §:án uddâ 2 moomeent čuávuvávt:

2 §

Laavâ heiviittensyergi

Virgeomâhááh, moid taat laahâ heiviittuvvoo, láá:

1) Iänuduv, Aanaar, Suádigil já Ucjuv kieldâi toimâorgaaneh, Laapi eennâmkodde, tagareh
kieldâlaavâ (410/2015) 51 §:st uáivildum kieldâi ohtsih toimâorgaaneh, moi tooimân miinii
mainâšum kieldâin uásálist, sehe tagarij kieldâovtâstumij toimâorgaaneh, main miinii
mainâšum kieldâin lii jesânin

2) toh tuámustoovlih já staatâ kuávlu- já páihálâšhaldâttuv virgeomâhááh, moi virge-
viđdodâhân ovdiibeln mainâšum kieldah ollásávt teikâ uásild kuleh;

3) toh kuávluhaldâttâhvargáduvah já iäláttâs-, jotolâh- já pirâskuávdááh, moi
toimâviđdodâhân ovdiibeln mainâšum kieldah ollásávt teikâ uásild kuleh, já toi ohtâvuodâst
tuáimee toimâorgaaneh;

4) sämitigge, sämiaašij ráđádállâmkodde sehe nuorttâlâšlaavâ (253/1995) 42 §:st uáivildum
sijđâčuákkim, 45 §:st uáivildum nuorttâlâšráđih já 46 §:st uáivildum nuorttâl ij luáttámušal-
mai;

5) staatâräädi riehtikansler já ovdâskode riehtiäššialmai;

6) kulâtteijeeäššialmai, kulâtteijeerijdolâvdikodde, oovtviärdásâšvuotâvâldâlâš, täsiár-
vuvâldâlâš, pärniäššivâldâlâš, oovtviärdásâšvuotâ- já täsiárvulâvdikodde, tiätusyejivâldâlâš já
tiätusyejilâvdikodde;

7) Viäruhaldâttâh, Aalmugialáttâhlájádâs, Eennâmmittedemlájádâs já Eennâmtuáluirâtteijei
iäláttâhlájádâs;

8) toh staatâ haldâttâhvirgeomâhááh, moh muttemocovirgeomâhážžân kiedâvušeh ovdiibeln
mainâšum haldâttâhvirgeomâháást joton puáttám aašijđ.

6 §

Sämikielâ kevttim ovdâsteijeeviijn toimâorgaanijn

Iänuduv, Aanaar, Suádigil já Ucjuv kieldâi já Laapi eennâmkode toimâorgaanij, 2 § 1 saa-
jeest uáivildum kieldâovtâstume toimâorgaanij já mainâšum kieldâi ohtsii toimâorgaan sãm-
milâšjesânijn lii vuoigâdvuotâ kevttiđ sämikielâ čuákkimijn sehe kirjálijn ciälkkámušâin, moh
lahtojeh pevdikiirján. Siämmáš kuáská staatâ lâvdikuudij, komiteai, pargojuávhui já västidei-
jee maanġajeessânlij toimâorgaanij sâmmilâšjesânâid sâmikuávlust já eromâšávt sâmmiláid

kyeskee aasij kiedävušmist ton ulguubeln-uv. Palgâsij ovtâstus já ton stiivrâ čuákkimân uásálistee sâmmiliist lii siämmaánaál vuoigâdvuotâ kevtid čuákkimist sâmi ki elâ.

8 §

Virgeomâhâi tiedettem

Keerrivrievi, tuámmár, poolislájádâs, olgospeerrâm- já ášâškutteevirgâduv teikâ maistraat teikâ toi virgealmaa virge peeleeſt adelem kulluuttâsah já tiättunaddelmeh ovtâskâs vuoigâdvuotân kyeskee aasijn pyehtih kuittâg adeluđ kuorâttállâm mi eld tuše suomâki elân, jis sâmi ki elâ kevttim ličij čielgâsâvt taarbâšmettum.

11 §

Eromâš kenigâsvuodâh

Laapi eennâmkodde kalga ášâštâlmist tagarâin ulmuin, kiân päikkiki eldâ lii länudâh, Aanaar, Suâdigil teikâ Ucjuhâ, meid sâmi kuâvlu ulguubeln nuâvdittid, mii 12 – 16 §:st asâttuvoo.

14 §

Sâmi ki elâ táidu já toos kyeskee tohâlâšvuotâvátámâšah

Sâmi ki elâ tááidu puáhtâ asâttid kielâtááidun kyeskee tohâlâšvuotâvátámâššân staatâ virgeomâhâi pargoviehân lavvâin teikâ laavâ vuádułd staatârâädi teikâ äššiomâháá ministeriö asâttâssâin sehe eennâmkode já kieldâlij virgeomâhâi pargoviehân eennâmkoddelaavâ (xx/201x) já kieldâlaavâ (410/2015) miäldâsii oornigist, jis tággâár tohâlâšvuotâvátámâš ij asâttuu lavvâin teikâ laavâ vuádułd. Sâmi ki elâ táidu annoo eromâš ânsun, veikâ tot ij lah asâttum virge, tooimâ teikâ pargo tohâlâšvuotâvátámâššân.

Sâmi ki elâ tááidun kyeskee tohâlâšvuotâvátámâššâin lii hiäivulijn oosijn vyeimist, mii asâttuvvoo almossiärvâduvâi pargovievâst vâttee kielâtááidust adelum laavâst (424/2003). Sâmi ki elâ táidu oovdânpuáhtoo almos kielâtotkosijn adelum laavâst (964/2004) uäivildum kielâtotkosâin teikâ uâpui ohtâvuodâst čodâldittum kielâiskosâin teikâ ollâškovlâuâpuin.

16 §

Sâmi ki elâ kevttim kieldâ já eennâmkode äššikiirrijn

Kieldâst, mast sâmi ki elâlij uási aalmugist lii ovdebâá ive vuossâmuu peeivi lamaš stuárráb ko ohtâ kuálmádâs, kieldâ toimâorgaan kalga kevtid meid sâmi ki elâ tagarijn pevdikiirrijn já eres äššikiirrijn, moh iä adeluu ovtâskâs äššiuásálâžân já main lii almos merhâšume. Eres-uv kieldâst kieldâ toimâorgaan já Laapi eennâmkoddeest eennâmkode toimâorgaan kalga kevtid sâmi ki elâ tágarijn äššikiirijjn nuuvt vijdâht ko jieš kuorâttâl.

Lasseen Laapi eennâmkode toimâorgaan kalga kevtid meid sâmi ki elâ pevdikiirrijn já eres äššikiirrijn, moh iä adeluu ovtâskâs äššiuásálâžân já main lii almos merhâšume, jis ääšist lii eromâš merhâšume sâmmiláid.

17 §

Finnodáhlájádásah sehe staatâ, eennâmkode teikâ kieldâ omâstem finnodâhseervih

Staatâ finnodáhlájádás sehe taggaar palvâlus pyevttiteijee finnodâhseervi, mast staatâst, Laapi eennâmkoddeest teikâ oovtâ teikâ maangâ 2 § 1 moomeent 1 saajeest mainâšum kieldâst lii meridemvâldi, kalga sâmikuávlust adelid taan laavâst vattum kielâlâi palvâlus já tiedettid aal-mugân meid sâmikielân tooimâ šlaajâ já äššiohtâvuodâ vaattâm vijdoduvvâst já vuovviijn, mon oleslâžžân árvuštâldijn ij pyevti anneeđ finnodáhlájádás teikâ finnodâhseervi tááhust meret-teemmin. Ko staatâ finnodáhlájádás hoittáá virgeomâhâšpargo te toos heiviittuvvoo, mii taan laavâst asâttuvvoo virgeomâháást.

20 §

Vuoigâdvuotâ toimâttâskirje já eres äššikirje jurgâlusân

Jis haldâttâhääšist, haldâttâhlaavâkevttimääšist, haldâttâhkuoddâlemääšist teikâ rikosääšist stiämmâmucâmuš, tuámu, miärádás, pevdikirje teikâ eres äššikirje lii rahtum suomâ- teikâ ruotâkielân, virgeomâhâš kalga adelid sâmmillii äššiuásálâžžân suu pivdemist nuuvtâ virgálii sâmikielâlâi jurgâlus tain äššikiirrijn ton uásild ko äšši kuáská suu vuoigâdvuotân, hiätun teikâ kenigâsvuotân, eereeb jis koččâmušâst lii äššikirje, mii ij čielgâsávt vaaikut ääši čuâvdusân. Jurgâlus kalga lohtuđ toimâttâskiirjân teikâ eres äššikiirjân.

22 §

Ovdâsvástádâs jurgâlmist teikâ tulkkuumist šoddâm koloin

Eennâmkodde, kieldâ, kieldâovtâstume teikâ pispekodde teikâ servikodde västid 4-6, 12, 13, 15, 16 já 30 §:st uáivildum toimâttâs- teikâ eres äššikirje ráhtimist teikâ jurgâlmist sehe tulkkuumist šoddâm koloin.

23 §

Jurgâlus haahâm äššigâs kuástádâssáin

Jis staatâ, eennâmkode, kieldâ teikâ kieldâovtâstume virgeomâhâžân teikâ kirholii virgeomâhâžân lii kuoddum sâmikielâlâš äššikirje, veikâ äššigâsâst ij lah vuoigâdvuotâ kevtid sâ-mikielâ ton virgeomâháást, kalga virgeomâhâš táárbu mielđ haahâđ äššigâs kuullâm maŋa suu kuástádâssáin äššikirjeest jurgâlus virgeomâháást kevtum kielân.

25 §

Páhlâlâš virgeluámu já ríjjâvuotâ pargoost sâmikielâ tááidu haahâm várás

Taggaar 2 § 1 momentist uáivildum staatâ virgeomâháá virgealmast, kiän virgevijdodâh lii ollásávt sâmikuávlust, sehe sâmitige virgealmast lii vuoigâdvuotâ, jis suu virgekoskâvuotâ taan virgeomâháá palvâlusâst lii pištâm ucemustáá ive, finniđ páhlálii virgeluámu virgepar-goidis hoittáámân taarbâšlii sâmikielâ tááidu haahâm várás. Tággáár virgeomâháá palvâlusâst orroo pargeest lii siämmái iävtuiguin vuoigâdvuotâ finniđ ríjjâvuodâ pargoost siämmáá tárguttâsân.

Laapi eennâmkode, 2 § 1 momentist uáivildum kieldâ teikâ kieldâovtâstume ja taggaar 2 § 1 moomeent 2 já 3 saajeest uáivildum staatâ virgeomâháá palvâlusâst orroo ulmui, mon virge- vijdoduvâst uási lii sâmikuávlust, sehe Palgâsij ovtâstus pargoviehân kullei puáhtá miedettid pálhálii virgeluámu teikâ rijjâvuodâ pargoost virgepargoi hoittáámân taarbâšlii sâmikielâ tááidu haahâm várás, jis suu palvâluskoskâvuotâ taan pargoadeleijee palvâlusâst lii pištám ucemustáá ive.

31 §

Staatâ ekonomâlâš ovdâsvástádâs

Staatâ budjetân kalga väldid meriruudâ staatâtorjuid eennâmkuddijd, kieldâovtâstuumijd, kieldáid, servikuddijd, sâmikuávlus palgâsâid sehe 18 §:st uáivildum ovtâskâssâid taan laavâ heiviitmist šaddee eromâš lasekoloi luávdimân.

32 §

Sâmikielâ sajattâh motomijn haldâttâhsuorgijn

Sâmmilij vuoigâdvuodâst finnid ovdâ- já vuádu máttááttâs sehe eres máttááttâs jieijâs eeni- kielân, sâmikielâ máttááttâsâst sehe sâmikielâst máttááttâškiellân, oppâamnâsin já tođhos- kiellân asâttuvvoo sierâ.

Sâmmilij vuoigâdvuodâst finnid arâšoddâdem jieijâs eenikielân asâttuvvoo arâšoddâdem- laavâst (36/1973).

Vuoigâdvuodâst kevttid sâmikielâ sosiaal- já tiervâsvuodâhuolâttâs palvâlusâin asâttuvvoo taan laavâ lasseen sosiaal- já tiervâsvuodâhuolâttâs orniimist adelum laavâst (xx/2017).

Taat laahâ šadda vuáimán peeivi máánust 20 .
